

Wyrok z dnia 4 grudnia 2002 r.

III RN 198/01

Niedoręczenie stronie umowy cywilnoprawnej decyzji w sprawie opłaty skarbowej powoduje, że nie rozpoczyna biegu roczny termin żądania stwierdzenia nieważności decyzji ostatecznej (art. 249 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.).

Przewodniczący SSN Andrzej Wasilewski, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera, Andrzej Kijowski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 grudnia 2002 r. sprawy ze skargi Tadeusza K. na decyzję Ministra Finansów z dnia 18 października 1999 roku [...] w przedmiocie odmowy wszczęcia postępowania w sprawie nieważności decyzji, na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 16 stycznia 2001 r., [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Urząd Skarbowy-W.S.M. w W. w dniu 21 czerwca 1996 r. określił opłatę skarbową wraz z odsetkami od umowy sprzedaży urządzeń, maszyn i wyposażenia w wysokości 465,20 zł zawartej dnia 15 listopada 1995 r. między Tadeuszem K. a współnikami Spółki cywilnej „M.-D.” w W. Opłatę tę uiszczono w tym samym dniu. Pismem z dnia 20 stycznia 1999 r. zatytułowanym „Odwołanie (stwierdzenie nieważności)” Tadeusz K. wniósł o uchylenie bądź stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 21 czerwca 1996 r., podkreślając w uzasadnieniu, że Urząd Skarbowy błędnie przyjął, iż w przedmiotowej sprawie doszło między Andrzejem M. i Krzysztofem D., współnikami Spółki cywilnej i Tadeuszem K., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą „S.”- Zakład Produkcyjno-Usługowy w W., do zawarcia umowy sprzedaży.

Dodatkowo podniósł, że w jego dowodach księgowych w dalszym ciągu figuruje przedmiot rzekomej sprzedaży (urządzenia, maszyny i wyposażenie), a potwierdzenie zapłaty wraz z załącznikami, które zostało skierowane do Urzędu Skarbowego, miało - zgodnie z umową wspólnego przedsięwzięcia - stanowić dokument do wewnętrznego użytku.

Izba Skarbowa w W. decyzją z dnia 19 kwietnia 1999 r. odmówiła Tadeuszowi K. wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji, podając w uzasadnieniu, że decyzja Urzędu Skarbowego uprawomocniła się w dniu 6 lipca 1996 r., a wniosek podatnika o stwierdzenie jej nieważności został wniesiony po upływie rocznego terminu z art. 249 §1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.). W odwołaniu Tadeusz K. zarzucił, że o wydaniu decyzji z dnia 21 czerwca 1996 r. nie został powiadomiony i o wymierzeniu opłaty dowiedział się dopiero w dniu 18 stycznia 1999 r. Minister Finansów decyzją z dnia 18 października 1999 r. utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję.

Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 16 stycznia 2001 r. [...] oddalił skargę Tadeusza K. W motywach tego orzeczenia Sąd podzielił stanowisko organów podatkowych w kwestii zastosowania art. 249 § 1 i 2 Ordynacji podatkowej, stając na stanowisku, iż skoro wniosek o stwierdzenie nieważności ostatecznej decyzji Urzędu Skarbowego skarżący złożył w dniu 25 stycznia 1999 r., czyli po upływie rocznego terminu, to oddalenie skargi jest uzasadnione.

Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego zaskarżył powyższy wyrok rewizją nadzwyczajną, zarzucając rażące naruszenie art. 249 §1 Ordynacji podatkowej oraz art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) i z powołaniem się na art. 57 ust. 2 ustawy o NSA wniósł o uchylenie kwestionowanego orzeczenia i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej wskazano, że konieczną przesłanką zastosowania dyspozycji art. 249 § 1 lub § 2 Ordynacji podatkowej jest upływ rocznego terminu od dnia doręczenia decyzji ostatecznej. Tymczasem w administracyjnych oraz sądowych aktach przedmiotowej sprawy nie ma jakiegokolwiek dowodu doręczenia skarżącemu decyzji wymierzającej opłatę skarbową od umowy sprzedaży. Nie istnieją zatem podstawy do twierdzenia, że decyzja ta wobec Tadeusza K. uzyskała przymiot ostateczności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest zasadna. Przepis art. 249 § 1 Ordynacji podatkowej stanowi, że organ podatkowy odmawia wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji ostatecznej, jeżeli żądanie zostało wniesione po upływie roku od jej doręczenia. Jeżeli jednak decyzja nie została doręczona, to swego biegu nie rozpoczął nie tylko roczny termin do żądania stwierdzenia nieważności decyzji ostatecznej, ale nawet dwutygodniowy termin określony w art. 223 § 2 Ordynacji podatkowej na wniesienie odwołania od decyzji wydanej w pierwszej instancji. Skład rozpoznający niniejszą sprawę podziela przy tym poglądy wyrażone w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1999 r. (III RN 153/98, OSNAPiUS 2000 r. nr 1, poz. 3), jak też z dnia 25 marca 1999 r. (III RN 154/98, OSNAPiUS 2000 r. nr 3, poz. 33), że każda ze stron umowy cywilnoprawnej (tu konkretnie : umowy pożyczki i sprzedaży) podlegającej opłacie skarbowej (obecnie opodatkowanej podatkiem od czynności cywilnoprawnych) jest stroną postępowania w sprawie tej opłaty (podatku). Organ administracji publicznej rozstrzygający sprawę opodatkowania takiej umowy powinien więc decyzję skierować do wszystkich stron, a nie tylko do jednej z nich. Skoro więc brak dowodu doręczenia skarżącemu decyzji określającej opłatę skarbową, to w stosunku do niego przepis art. 249 § 1 Ordynacji podatkowej nie znajduje zastosowania.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 236 ust. 2 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.(Dz.U. Nr 78 poz. 483) oraz art. 393¹³ § 1 KPC w związku z art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189 ze zm.) orzekł jak w sentencji.

=====